

Agent celny

333101

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Ostatnia aktualizacja 09.2009

Podstawowym zadaniem agenta celnego jest reprezentowanie podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych przed urzędem celnym, w oparciu o posiadane upoważnienie. W zależności od tego, w czym imieniu czynność prawna zostanie dokonana, agent celny może występować w formie przedstawicielstwa bezpośredniego lub pośredniego. Przedstawicielstwo bezpośrednie polega na tym, że przedstawiciel działa w imieniu i na rzecz innej osoby (klasyczny rodzaj przedstawicielstwa wynikającego z oświadczenia woli).

Z przedstawicielstwem pośrednim mamy do czynienia wówczas, gdy przedstawiciel nie działa we własnym imieniu, lecz na rzecz innej osoby. Jest to przedstawicielstwo charakterystyczne wyłącznie dla prawa celnego.

Zakres usług agencji celnych, a tym samym agentów celnych obejmuje dokonywanie przed organami celnymi wszelkich czynności przewidzianych w prawie celnym, w szczególności: przygotowywanie odpraw - zgłoszeń celnych: importowych, eksportowych, tranzytowych, obsługę zgłoszeń INTRASTAT, obsługę obrotu produktami akcyzowymi objętymi szczególnym nadzorem. Agencja jako przedstawiciel uprawniona jest również do składania odwołań od decyzji wydawanych przez organy celne, jak również do ich odbioru, uiszczania należności celnych oraz innych opłat.

Praca agenta celnego działającego w oparciu o upoważnienie, składa się głównie z następujących czynności:

- zbieranie dokumentów wymaganych do odprawy celnej,
- zgłaszanie towarów spożywczych lub zwierzęcych do odpowiedniej kontroli sanitarnej i weterynaryjnej,
- zamieszczanie danych w rejestrze Agencji Celnej oraz w bazie komputerowej,
- wszczęcie postępowania celnego (Jednolity Dokument Administracyjny SAD),
- ustalanie taryfy celnej towarów,
- obliczanie należności celnych i podatków,
- wrywkowa lub całkowita rewizja towarów, sprawdzanie z dokumentacją,
- kontrolowanie terminowości opłat lub też ich opłacanie na zlecenie klienta,
- prowadzenie magazynu celnego.

Zadaniem agenta celnego jest załatwianie w jak najkrótszym czasie wszystkich formalności związanych z eksportem i importem. Agent najpierw zobowiązany jest do skompletowania dokumentów wymaganych przez Urząd Celny. Są to dokumenty dotyczące firmy, takie jak: upoważnienie klienta, akta założycielskie firmy, postanowienie o wpisie do rejestru, potwierdzenie posiadania konta bankowego, karty wzorów podpisów bankowych. Ponadto jest on zobowiązany zebrać dokumenty związane z przesyłką, takie jak: faktura, list przewozowy, specyfikacja towarów. Następną czynnością wykonywaną przez agenta celnego jest umieszczenie w rejestrze agencji celnej wszystkich informacji dotyczących firmy oraz importowanych lub eksportowanych towarów. Kiedy wszystkie dokumenty są już przygotowane, agent celny musi wypełnić wniosek o rozpoczęcie postępowania celnego – Jednolity Dokument Administracyjny SAD. Bardzo ważne jest ustalenie przez agenta taryfy celnej towarów, od której zależy wysokość cła, które musi zapłacić klient. Po sporządzeniu dokumentu SAD i dołączeniu wszystkich załączników, towar zgłaszany jest do odprawy celnej. Po skontrolowaniu dokumentacji, Urząd Celny wyznacza celnika, który wraz z agentem celnym dokonuje odprawy celnej. Następnie agent zawiadamia klienta o dokonaniu rewizji i o naliczonych należnościach celnych. Po ich uregulowaniu Urząd wydaje decyzję o dopuszczeniu towaru do obrotu na polskim obszarze celnym lub wyraża pisemną zgodę na wywiezienie towaru z kraju. Agent celny jest zobowiązany do dopilnowania terminowego uregulowania należności celnych przez klienta.

Agenta celnego powinna cechować umiejętność wykonywania prac biurowych, zdolność nawiązywania kontaktów i postępowania z ludźmi, łatwość wypowiedzi oraz opanowanie i odporność emocjonalna.

W tym zawodzie mile widziane są osoby wykazujące się samodzielnością w planowaniu i organizowaniu miejsca pracy, a także umiejące podporządkować się swoim zwierzchnikom i wymogom prawa celnego. Agent celny powinien być cierpliwy i dokładny.

Środowisko pracy

Ostatnia aktualizacja 09.2009

Warunki materialne

Agent celny pracuje głównie w pomieszczeniach biurowych, gdzie przygotowuje dokumenty do odprawy celnej. Wykonuje wówczas szereg czynności typowo biurowych, takich jak: obsługa komputera, kserokopiarki, sporządzanie dokumentacji. Natomiast podczas odprawy celnej agent może wykonywać czynności również w magazynach, gdzie są przechowywane towary. Bywa, że swoją pracę wykonuje na wolnym powietrzu. Może zdarzyć się, że podczas odprawy agent będzie musiał wykonywać czynności związane z podnoszeniem paczek, przenoszeniem ich, czy też przesuwaniem. W czasie wykonywania tych prac musi zachować ostrożność, aby nie narazić się na upadki, potknięcia, zwichnięcia czy skaleczenia.

W przypadku osób pracujących w zawodzie agenta celnego, nie stwierdzono zachorowań na choroby zawodowe. Z uwagi na bardzo szybkie tempo pracy, w zawodzie tym mogą zdarzać się przypadki nerwicy i chorób układu krążenia.

Warunki społeczne

Praca agenta celnego ma charakter indywidualny, gdyż sam wykonuje czynności mające na celu dokonanie odprawy celnej. W związku z tym osoba pracująca w tym zawodzie powinna wykazać się zdolnością samodzielnego planowania i organizowania miejsca pracy. Agent musi pracować w warunkach monotonnych, wykonując wiele rutynowych, powtarzających się czynności. Podczas wykonywania swojej pracy ma częste kontakty z innymi ludźmi, zarówno osobiste, jak i telefoniczne, co wymaga od niego umiejętności komunikowania się i współdziałania z innymi. Często narażony jest na sytuacje stresowe, w związku z tym musi być osobą o wysokiej odporności emocjonalnej.

Warunki organizacyjne

Agent celny pracuje od 6-9 godzin dziennie, najczęściej na jedną zmianę. Praca agenta jest ściśle nadzorowana, zarówno przez kierownika w agencji celnej, jak i urzędników w Urzędzie Celnym. Agent celny pełni funkcje podwładnego. Jedynie wówczas, gdy założy własną agencję celną, może stać się niezależnym pracownikiem. W związku z tym osoba chcąca pracować w tym zawodzie, musi umieć podporządkować się zarówno swoim zwierzchnikom jak i przepisom prawa celnego. Praca agenta obarczona jest ogromną odpowiedzialnością. Osoby nieuczciwe czy nierzetelne muszą liczyć się z konsekwencją odebrania prawa do wykonywania tego zawodu.

Praca wiąże się również z koniecznością przemieszczania się na małych odległościach. Jest to związane z dojazdem do Urzędu Celnego lub magazynów.

Wymagania psychologiczne

Ostatnia aktualizacja 09.2009

W swojej pracy agent celny ma bardzo częste kontakty z ludźmi – współpracownikami, klientami, urzędnikami celnymi. W związku z tym, osobę pracującą w zawodzie agenta celnego powinna cechować umiejętność nawiązywania kontaktów z ludźmi, umiejętność współdziałania oraz zdolność przekonywania. W pracy agenta celnego zdarzają się również sytuacje konfliktowe, które musi łagodzić. W związku z tym, powinien posiadać zdolność opanowywania emocji oraz umiejętność rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

Ważną cechą wymaganą od agenta celnego jest umiejętność wykonywania czynności typowo biurowych, takich jak obsługa komputera, kserokopiarki, sporządzanie dokumentacji. Niezbędna w tym zawodzie jest zdolność koncentracji, podzielność uwagi, umiejętność pracy w szybkim tempie, łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą, ponieważ niejednokrotnie agent celny jest zobowiązany do wykonywania różnych czynności w tym samym czasie.

Agent powinien również cechować dokładność, skrupulatność, umiejętność wykonywania zadań i czynności wymagających ścisłego przestrzegania ustalonych reguł, procedur. Niezwykle ważne jest systematyczne poszerzanie wiedzy, zarówno z zakresu prawa celnego, jak również prawa administracyjnego i podatkowego. Jest to niezbędne do rzetelnego i profesjonalnego wykonywania zawodu. Ponadto agent celny musi na bieżąco śledzić przepisy prawne. Kontakty z importerami z innych krajów, styczność z dokumentami wystawionymi w obcym języku, stwarzają konieczność dobrej znajomości języka obcego.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Ostatnia aktualizacja 09.2009

Jeżeli zadania agenta celnego ograniczone są do wykonywania czynności typowo urzędniczych, wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia. Natomiast jeżeli agent celny wykonuje również prace fizyczne, nie powinien chorować na dyskopatię, choroby układu kostno – stawowego oraz na choroby układu krążenia.

Przeciwwskazaniem do pracy w zawodzie agenta celnego jest padaczka, psychozy, duża krótkowzroczność. Czynności biurowe może wykonywać osoba z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Ostatnia aktualizacja 09.2009

Agentem celnym jest osoba wpisana na listę agentów celnych prowadzoną przez Dyrektora Izby Celnej w Warszawie.

Na listę agentów celnych wpisuje się osobę fizyczną, która:

1. Posiada miejsce zamieszkania w Unii Europejskiej,
2. Ma pełną zdolność do czynności prawnych,
3. Korzysta w pełni z praw publicznych,
4. Posiada, co najmniej wykształcenie średnie,
5. Nie jest skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, przestępstwo gospodarcze lub za przestępstwa skarbowe,
6. Swoim postępowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania czynności agenta celnego,
7. Złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin na agenta celnego przed komisją egzaminacyjną, powołaną przez Ministra Finansów lub otrzymała decyzję o uznaniu kwalifikacji do wykonywania zawodu agenta celnego wydaną na podstawie odrębnych przepisów,
8. Wystąpiła z wnioskiem o wpis na listę agentów celnych, nie później niż w okresie 2 lat od dnia złożenia egzaminu z wynikiem pozytywnym.

Jednym z istotnych wymogów wpisu, jest złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu na agenta celnego. Kandydat na agenta celnego powinien wykazać się rozległą wiedzą z dziedziny prawa celnego, jak również administracyjnego i podatkowego, niezbędną do rzetelnego i profesjonalnego wykonywania zawodu. Tryb, sposób przeprowadzenia i zakres egzaminu kwalifikacyjnego osób ubiegających się o uprawnienie wykonywania czynności agenta celnego, szczegółowo określa rozporządzenie w sprawie egzaminu kwalifikacyjnego na agenta celnego oraz wpisu na listę agentów celnych.

Postępowanie kwalifikacyjne rozpoczyna złożenie przez kandydata wniosku o przystąpienie do egzaminu. Nie później niż na miesiąc przed terminem egzaminu, w siedzibach izb celnych ogłaszana jest informacja o wyznaczonym przez przewodniczącego Komisji miejscu i terminie egzaminu. Egzamin składa się z części pisemnej, przeprowadzanej w formie testu sprawdzającego wiedzę teoretyczną osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu agenta celnego oraz części ustnej sprawdzającej umiejętność praktycznego wykorzystania posiadanej

wiedzy. Test zawiera 100 pytań z zakresu przepisów prawa celnego, podatkowego i administracyjnego. Ocenę pozytywną gwarantuje odpowiedź na co najmniej 81 pytań. Po uzyskaniu pozytywnej oceny z testu, osoba może przystąpić do drugiej części egzaminu. W drugiej części egzaminowany otrzymuje do wypełnienia druki i formularze dokumentów obowiązujących w przywozie towarów na obszar celny Wspólnoty oraz w wywozie z tego obszaru. Ma za zadanie przygotować dokumenty niezbędne do nadania towarowi przeznaczenia celnego, w tym wypełnić zgłoszenie celne. W przypadku uzyskania oceny negatywnej z jednej części egzaminu, może on zostać powtórzony.

Świadectwem złożenia egzaminu z wynikiem pozytywnym, a tym samym podstawą do uzyskania wpisu na listę agentów celnych, jest zaświadczenie potwierdzone przez przewodniczącego Komisji. Koszty związane z przeprowadzeniem egzaminu ponosi osoba przystępująca do egzaminu. Otrzymanie zaświadczenia o pozytywnym złożeniu egzaminu na agenta celnego nie uprawnia jeszcze do wykonywania zawodu.

W celu wpisu na listę agentów należy wystąpić z wnioskiem, którego wzór określa rozporządzenie w sprawie egzaminu kwalifikacyjnego na agenta celnego oraz wpisu na listę agentów celnych. Wpis na listę agentów celnych następuje w formie decyzji administracyjnej. Z wnioskiem o wpis na listę agentów celnych oprócz osób, które uzyskały pozytywną ocenę z egzaminu, mogą również wystąpić osoby, które otrzymały decyzje o uznaniu kwalifikacji do wykonywania zawodu agenta celnego.

Osoba wpisana na listę agentów celnych jest obligatoryjnie skreślana z listy w przypadku:

1. Naruszenia jednego z warunków niezbędnych do wpisu,
2. Niewykonywania czynności agenta celnego przez okres co najmniej 5 lat
3. Jej śmierci.

Działalność agenta celnego może zostać zawieszona na czas toczącego się przeciwko niemu postępowania karnego, o przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi pieniędzmi, papierami wartościowymi, przestępstwo gospodarcze lub przestępstwo skarbowe. Skreślenie oraz zawieszenie agenta celnego następuje w formie decyzji administracyjnej.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Ostatnia aktualizacja 09.2009

Możliwości awansu zawodowego w zawodzie agenta celnego są ograniczone. Agent posiadając doświadczenie oraz odpowiednie cechy charakteru, może zostać kierownikiem agencji celnej lub może założyć własną agencję celną.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Ostatnia aktualizacja 09.2009

W zawodzie agenta celnego istnieje możliwość zatrudnienia osób w każdym wieku, również osób w wieku dojrzałym do 50 roku życia. Jedynym warunkiem jest zdanie egzaminu na agenta celnego i wpis na listę agentów celnych oraz dobry stan zdrowia.

Możliwości zatrudnienia

Ostatnia aktualizacja 09.2009

Agent celny może podejmować zatrudnienie w prywatnych Agencjach Celnych. Możliwe jest również samozatrudnienie – założenie własnej Agencji. Zatrudnienie można znaleźć przede wszystkim w województwach przygranicznych i miastach portowych, chociaż agencje powstają również w centrum kraju.

Mimo, że jest to zawód rzadki, w chwili obecnej jest więcej chętnych do pracy niż wolnych miejsc. Świadczą o tym dane statystyczne.

Zawody pokrewne

Ostatnia aktualizacja 09.2009

Funkcjonariusz celny

Asystent ubezpieczeniowy

Polecana literatura

Ostatnia aktualizacja 09.2009

- „Podstawy zarządzania transportem” J. Dembiński – Cyran , Poznań 2003
- „Prawo celne Unii Europejskiej. Podręcznik dla praktyków z przykładami i pożytecznymi wskazówkami”, M. Lux, Wydawnictwo BW Szczecin 2004r.,
- „Wspólnotowy i narodowy system zwolnień celnych”, E. Kalisiak, Wydawnictwo BW Szczecin 2005r. ,
- „ Instytucje Wspólnotowe Prawa Celnego w międzynarodowym obrocie towarowym”, P.Witkowski, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej w Chełmie, Chełm 2005r.
- „Prawo celne Unii Europejskiej. Wspólnotowy i narodowy system zwolnień celnych”, H. Sylwestrowicz, C. Wernic, E. Kalisiak, Wydawnictwo BW Szczecin 2005r.
- „Postępowanie ochronne w prawie celnym”, A. Drwiło, Wydawnictwo Arche, Gdańsk 2003